

หน้าแรก » บทความ » สายธารพระมหากษัตริย์คุณ

สายธารพระมหากษัตริย์คุณ

แสดงเมื่อ วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เวลา 11:03:29

สายธารพระมหากษัตริย์คุณ

อาจารย์สวัสดิ์ จงกล

20 มีนาคม 2535

หน้า 5 จากหนังสือสาระที่จุฬาบัณฑิตควรทราบ

มหาวิทยาลัยแทบทั้งหมดทั่วโลกเกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติหรือรัฐบัญญัติ เพื่อการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ซึ่งแต่ละประเทศตราขึ้นเพื่อการพัฒนาการอุดมศึกษา แต่มีมหาวิทยาลัยจำนวนน้อย ซึ่งถือกำเนิดจาก พระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันหนึ่งซึ่งอุบัติขึ้นด้วยพระมหากษัตริย์คุณ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งสำนักหรือโรงเรียนฝึกหัดวิชาข้าราชการพลเรือน เมื่อ พ.ศ. 2442 นับเป็นเวลา 7 ปี หลังจากสมเด็จพระปิยมหาราชของคนไทยทั้งแผ่นดินได้พระราชทานพระบรมราโชบายให้ปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินเมื่อ พ.ศ. 2435 ต่อมาได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนมหาดเล็ก เมื่อ พ.ศ.2445 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษา

แสดงบทความตามป้ายกำกับ

กษัตริย์พระราชวงศ์จักรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ลัย จุฬฟ้า บัณฑิต ตึกจักรพงษ์
บทความ ปริญญาบัตร พระเกียรติ
ทองคำจุฬาฯ พระปฐมบรมราโชวาท
พระราชวงศ์ ฟุตบอลประเพณี
รัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 รัชกาลที่
9 รัชนี้อง เรียงความ วันทรงดนตรี
ศาลาพระเกียรติ หอประวัติ

และพระราชทานชื่อว่า**โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** เมื่อ พ.ศ.2453 ครั้นได้ดำเนินการไปได้ดีพอควร พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้**ประดิษฐาน**โรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ขึ้นเป็น**จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** เพื่อให้เป็นพระบรมราชานสาวรีย์ในสมเด็จพระบรมชนกนาถ ซึ่งทรงมีพระราชปรารภว่า จะให้มีมหาวิทยาลัยในกรุงสยาม ในประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กขึ้นเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือน นั้นมีความข้อหนึ่งว่า **“พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระบรมราชูปถัมภ์แห่งโรงเรียนนี้”** ด้วยเหตุนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงยึดเป็นแบบแผนประเพณีตลอดมาว่า มหาวิทยาลัยจะต้องทูลเกล้าฯ ถวายฉลองพระองค์ลัญจนามหาวิทยาลัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวแก่พระบรมราชูปถัมภ์ซึ่งทรงรับพระบรมราชูปถัมภ์แล้วทุกพระองค์

พระมหากษัตริย์องค์แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกพระองค์นับตั้งแต่องค์พระผู้พระราชทานกำเนิดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นมิเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้ ความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นชาวจุฬาฯ ทุกคน ทุกรุ่น ล้วนอยู่ในใจตัวถ้วนหน้ามิเสื่อมคลาย

เมื่อ พ.ศ. 2461 **สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย** พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ ไปทรงสอนวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ทรงสอนอยู่เป็นเวลาประมาณ 5 ปี นับเป็น **สมเด็จพระอาจารย์พระองค์แรกที่ทรงสอนพระทัยและทรงเริ่มรับราชการ ณ มหาวิทยาลัยแรกแห่งกรุงสยาม**

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เมื่อครั้งยังทรงดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมราชชนกเสวยราชการในตำแหน่ง**สมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์พระองค์ที่ 2** ที่ได้เสด็จฯ มาสอนวิชากายวิภาคศาสตร์ของสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังแก่นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ทรงริเริ่มจัดทำหลักสูตรประวัติศาสตร์และทรงสอนตลอดจนทรงนำนิสิตทุกคนที่เรียนวิชานี้ไปศึกษานอกสถานที่ด้วยพระองค์เอง ทรงสอนในระหว่าง พ.ศ.2467 – 2468 ที่สำคัญยิ่งคือได้พระราชทานพระดำริเกี่ยวกับการพัฒนามหาวิทยาลัยหรือจะเรียกว่าพระนิพนธ์เกี่ยวกับการดำริรูปการของมหาวิทยาลัยเป็นแผนพัฒนามหาวิทยาลัยฉบับแรกของไทย นอกจากนี้ยังได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ตลอดจนทรงติดต่อมูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ให้ช่วยพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้มีรากฐานมั่นคง ทำให้พัฒนามหาวิทยาลัยให้เจริญก้าวหน้าดังที่เห็นในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2495 **สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา** ทรงเป็น**สมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์พระองค์ที่ 3** ได้ประธานพระมหากษัตริย์คุณเสด็จฯ มาทรงสอนที่คณะอักษรศาสตร์ชั้นแรกทรงสอนวรรณคดีฝรั่งเศสแก่นิสิตชั้นปีที่ 4 เนื่องจากนิสิตชั้นปีรองลงไปล้วนอยากเป็นลูกศิษย์ “สมเด็จพระอาจารย์” ด้วยกันทั้งนั้น จึงได้ประธานพระกษัตริย์คุณเสด็จฯ ทรงสอนนิสิตชั้นปีที่ 3 และ 2 อีกด้วยพระมหากษัตริย์คุณเสด็จฯ ทรงสอนท่านมิได้หยุดเพียงเท่านั้น แต่ได้ประธานแก่ชาวจุฬาฯ อย่างดียิ่งตลอดจนถึงปัจจุบัน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็น**สมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์พระองค์ที่ 4** ได้พระราชทานพระกษัตริย์คุณเสด็จฯ มาทรงสอนวิชา**อารยธรรมไทย**แก่นิสิตทุกคนที่ลงทะเบียน เรียนวิชานี้เมื่อ พ.ศ. 2521

พระนิพนธ์เรื่อง “สายธารแห่งสำนึก” ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่พระราชทานให้อัญเชิญตีพิมพ์ในหนังสือ “70 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย-รำลึกอดีต” ความตอนหนึ่งว่า “...จุฬาฯ วันนีกับจุฬาฯ วันก่อนก็ไม่น่าจะเหมือนกัน แต่ฉัน “ผู้” ได้ตีมาจากจุฬาฯ” ก็ยังอยู่ถึงจะเปลี่ยนไปบ้าง ว่าง ๆ ก็นึกคิดถึงทบทวนดูว่า “สำนึกที่ถูกปลูกฝังมา ถ้าจะเปรียบก็เหมือนสายธารที่หลั่งมาเรื่อย ๆ บัดนี้เป็นอย่างไร และฉัน ได้ก่อทำไรให้แกสังคมกับสังคมลงทุนไปหรือเปล่า”

พระราชดำริของพระองค์ท่านสะท้อนความคิดของชาวจุฬาฯ ที่มีต่อสถาบันได้อย่างดีอย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาให้ละเอียดถึงพระมหากษัตริย์คุณแห่งพระบรมราชูปถัมภ์และพระกษัตริย์คุณในพระบรมราชวงศ์ชั้นสูงที่ได้พระราชทานแก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ พ.ศ. 2442 จนถึงปัจจุบัน ถ้าจะกล่าวว่าเป็นสายธารแห่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ของชาวจุฬาฯ ก็หลังไหลต่อเนื่องอย่างลุ่มลึก กว้างไกลอย่างมิขาดสายและจะดำเนินต่อเนื่องไปไม่มีที่สิ้นสุด

© เนื้อหาบทความ ภาพ เสียง และข้อมูลอื่นภายในเว็บนี้เป็นลิขสิทธิ์ของหอประวัติจาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ยกเว้นวีดิทัศน์สารคดีหลักเฉลิมพระนคร เป็นลิขสิทธิ์ของสุชิน ประสงค์บัณฑิต) และได้รับการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ปี ๒๕๓๗ หากต้องการนำข้อมูลไปใช้ โปรดติดต่อขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากหอประวัติจาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอประวัติจาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตึกจักรพงษ์ ถ.พญาไท วังใหม่ ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร. 0-2218-7097 – 8, 0-2218-4595

ผู้ออกแบบและพัฒนา สุชิน ประสงค์บัณฑิต, พัฒนาระบบ JStep Framework